

**Про допомогу учасникам антитерористичної операції
та діяльність Центру допомоги учасникам АТО
в Чернігівській області
(станом на 01.11.2017)**

В області продовжується робота щодо виконання Указу Президента України від 18 березня 2015 року № 150 «Про додаткові заходи щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції».

Своє життя за вільну і незалежну Україну на сьогодні віддали **159** наших земляків.

Родинам загиблих військовослужбовців та представникам правоохоронних органів надано статус члена сім'ї загиблого ветерана війни. Всі вони отримали довідки та посвідчення встановленого зразка та користуються пільгами відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Здійснюються додаткова робота щодо соціального захисту зазначеної вище категорії людей. Так, з 2015 року діють обласна та місцеві програми соціальної підтримки учасників антитерористичної операції та членів їх сімей.

Органами місцевої державної влади, громадськими організаціями та волонтерами здійснюється соціальний супровід та вирішуються проблемні питання учасників антитерористичної операції та членів сімей загиблих військовослужбовців. Ними налагоджено співпрацю з органами охорони здоров'я, освіти та громадськими організаціями для надання психологічної допомоги військовослужбовцям, які повернулися із зони проведення АТО.

У м. Чернігові створено антикризову раду, яка систематично проводить навчання із військовослужбовцями з питань профілактики постстресового синдрому. Надається допомога у набутті навичок поведінки при бойовому стресі.

В області здійснюється надання психологічної допомоги учасникам АТО та членам їх сімей. З цією метою місцевими управліннями соціального захисту населення області налагоджено співпрацю з органами охорони здоров'я, освіти та громадськими організаціями для залучення фахівців психологів.

Фінансування Чернігівського обласного госпіталю ветеранів війни здійснюється щомісячно у повному обсязі у межах затвердженого обсягу асигнувань. Фінансування на харчування та на придбання медикаментів і перев'язувальних засобів з березня 2016 року здійснюється у розмірах, передбачених постановою Кабінету міністрів України від 27.01.2016 року № 34 «Про збільшення норм грошових витрат на харчування та медикаменти в закладах охорони здоров'я для ветеранів війни» відповідно 55 грн. та 65 грн. у розрахунку на одного хворого на день.

У госпіталі функціонує телефонна «гаряча лінія» **679674** для надання консультативної допомоги учасникам АТО та членам їх сімей.

2 липня у центрі Чернігова по вул. Щорса,3 відкрився кабінет психологічної допомоги. Прийом у першому комплексі Чернігівського психіатричного диспансеру – у щойно відкритому кабінеті психологічної допомоги ведуть психіатри – психологи з відповідною базовою фаховою підготовкою. Анонімно, за бажанням відвідувача і безкоштовно. Психіатричне фахове підґрунтя дозволяє уникнути походу до психіатра окремо.

У кабінетах психологічної допомоги – дорослому і дитячому, працює консультативний телефон, за яким у будь-який час можна отримати термінову пораду та записатися на прийом. Саме зараз, коли у країні війна, зазначають лікарі, вкрай необхідна допомога саме демобілізованим з АТО воїнам, їх родинам та батькам.

2 жовтня 2017 року на Чернігівщині відкрили унікальну виставку пам'яті Героїв АТО. «Блокпост пам'яті» - саме таку назву має пересувна виставка, присвячена загиблим Героям неоголошеної війни на сході України.

Експозицію можна оглянути у Кіно-культурному мистецькому центрі з національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Учасники заходу перед ознайомленням з виставкою поклали квіти до меморіальних стел загиблим учасникам АТО та Героям Небесної Сотні.

Захід проведено у рамках обласної патріотично-виховної програми «Війна, якої немає!».

Організатори виставки – Громадська ініціатива «Єдиний волонтерський центр», ГО «Єдина родина Чернігівщини» за підтримки Чернігівської облдержадміністрації.

3 жовтня 2017 року, виставку «Блокпост пам'яті» в Обласному молодіжному центрі оглянули вихованці Чернігівського ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою.

Екскурсоводами були безпосередньо самі ліцеїсти. Вони знайомили з виставковою експозицією своїх однолітків, а також гостей заходу.

Акція продовжилась на центральній площі міста. Тут учнівська молодь організувала флешмоб «В той день, коли закінчиться війна...», вшанували пам'ять воїнів, які загинули на сході країни. *За інформацією Управління освіти і науки Чернігівської облдержадміністрації.*

3 жовтня 2017 року на Чернігівщині відбулися бригадні тактичні навчання з бойовою стрільбою окремої механізованої бригади Оперативного командування «Північ». У складі військової частини відпрацьовано ведення бойових дій в різних умовах: наступу, відбиття контратаки, захоплення та утримання вигідного рубежу тощо.

Бригадні тактичні навчання з бойовою стрільбою увійшли в практику підготовки Збройних Сил України, стали систематичними. Бригада виконує завдання в АТО, виводиться на відновлення боєздатності, надається час на відпочинок особового складу, відправку військовослужбовців у відпустки, реабілітаційні центри. Далі починається індивідуальна підготовка, інші заходи бойової підготовки, які завершуються бригадними тактичними навчаннями у повному складі з призовом резервістів першої черги.

Такі навчання проводять як для владження бригад, так і для відпрацювання нових форм і способів застосування підрозділів, організації взаємодії міжвидових угруповань тощо.

11 жовтня 2017 року у Чернігові пройшла четверта церемонія нагородження орденом «Лицарський Хрест Добровольця». Цією відзнакою нагородили бійців з Чернігівщини, які першими добровільно пішли захищати Україну. Це вже четвертий урочистий захід на Чернігівщині, який організовує Жіноча Сотня Самооборони Чернігівщини. 20 бійців були відзначені почесними нагородами, п'ятеро з них – посмертно.

12-14 жовтня 2017 року в Чернігові та в Чернігівській області відбулися заходи з нагоди **Дня захисника України та Дня Українського козацтва**.

Організовано урочистості з нагоди Дня захисника України у населених пунктах області за участю представників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, ветеранів Другої світової війни та військової служби, воїнів-інтернаціоналістів, учасників АТО, родин загиблих учасників АТО.

В області проведено значну роботу щодо належної підготовки та проведення заходів до Дня захисника України.

12 жовтня п.р. у м. Чернігові відбувся обласний військово-патріотичний захід «Я — патріот України». Серед учасників, які прийшли висловити свою шану і повагу захисникам незалежності та територіальної цілісності нашої країни: заступник голови – керівник апарату облдержадміністрації, обласний військовий комісар, родини загиблих учасників антитерористичної операції, представники «Єдиного волонтерського центру», бійці АТО, педагогічні працівники, учні 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, громадськість.

Під час заходу присутні переглянули відеофільм про оборону Донецького аеропорту «ДАП 2014 Початок». Своїми спогадами поділився безпосередній учасник тих подій Вадим Бойко. Всі охочі могли ознайомитися з виставкою «Макети зброї». Розповідали про експозицію учасники АТО. Хвилиною мовчання вшанували загиблих воїнів АТО. Насамкінець відбувся флешмоб «Вітчизна єдина».

13 жовтня п.р. голова Чернігівської ОДА, учасники АТО, воїни-інтернаціоналісти, ветерани Другої світової війни, представники громадськості, козацтва та духовенства у м. Чернігові взяли участь в урочистих заходах до Дня захисника України. У рамках заходів зокрема відбулося покладання квітів до Стели Героїв Небесної Сотні, меморіальної стели загиблим учасникам АТО та братської могили у сквері ім. М.М.Попудренка.

Цього ж дня у Чернігівському обласному академічному українському музично-драматичному театрі ім. Т.Г.Шевченка відбулися урочисте зібрання та святковий концерт, у ході яких було вручено державні нагороди та почесні відзнаки ОДА, обласної та міської рад учасникам АТО, військовослужбовцям та волонтерам. Під час урочистого зібрання голова облдержадміністрації

вручив державні нагороди - ордени «За мужність» III ступеня матерям загиблих у зоні проведення АТО військовослужбовців Р.Амірова та М.Кобця.

У храмі святої великомучениці Катерини відбулось святкове богослужіння до свята Покрови, Дня Українського козацтва, дня початку формування Української повстанської армії та Дня захисника України. Службу відправив військовий капелан благочинний церков Української Православної церкви Київського Патріархату протоієрей Євген Орда.

По завершенню богослужіння керівники області та міста, військові, ветерани АТО, представники органів влади, родини загиблих учасників АТО, релігійних організацій та громадськість поклали квіти до пам'ятного знаку «Борцям за волю та незалежність України».

Феєричною та яскравою крапкою завершилися **14 жовтня** святкування Дня захисника України – центром міста пройшлися патріоти зі смолоскипами.

Це дійство, яке отримало назву «Марш Слави Героїв», організували активісти та представники патріотичних організацій м. Чернігова.

В окремих населених пунктах області у рамках заходів до Дня захисника України відкрито пам'ятники та пам'ятні знаки, зокрема на фасаді Чернігівського музичного училища ім. Л.Ревуцького відкрито пам'ятний знак викладачам – учасникам бойових дій у роки Другої світової війни та колишнім студентам, які загинули в зоні проведення антитерористичної операції.

Відповідні урочисті заходи до Дня захисника України відбулися **13-14 жовтня** у всіх містах та районах Чернігівської області.

Так, в місті Прилуки Чернігівської області у міській центральній бібліотеці імені Любові Забашти **12 жовтня** п.р. відбулася виставка плакатів Українського інституту національної пам'яті «Воїни. Історія українського війська» до Дня захисника України та Дня українського козацтва. Студенти агроколеджу та користувачі бібліотеки дізнались про історію військових формувань на теренах України від часів Русі до сьогодення.

Провідний бібліотекар юнацького відділу розповіла про еволюцію військового обладунка та зброї періоду України – Русі до сьогодення. Учасник АТО Олег Гавриляко розповів про реалії сучасного українського війська та про бойове оснащення воїнів АТО.

Самбісти Чернігівщини мірялися силами в пам'ять про загиблих бійців АТО.

Юні самбісти зібралися аби помірятися силами на татамі. Відкритий чемпіонат Чернігівщини з боротьби самбо проходить вже втретє і присвячений пам'яті загиблих бійців спецбатальйону «Чернігів». Матерям трьох загиблих бійців батальйону «Чернігів» приємно, що подвиги їхніх синів не забувають і що саме таким чином вшановують їх пам'ять.

13 жовтня 2017 року в приміщенні Державного архіву Чернігівської області відбулась презентація виставки «До Дня захисника України». Виставка зібрала велику кількість документів, які зберігаються в архівній колекції закладу, присвяченій Героям АТО та волонтерам.

Окремі документи відтворюють значущі події, що відбуваються в Україні, доносять до глядача прояви громадської і національної відваги, самовідданості, сили духу і стійкості тих, хто відстоює права і свободи людини та європейське майбутнє України.

За тиждень до Дня захисника України у м.Бахмач Чернігівської області з'явилася Алея Героїв Небесної Сотні. Вічнозелені деревця – туї – висадили на території, відведеній міськрадою для спорудження каплички і стели Героям Майдану. Кожен, хто буде заїзжати в місто, буде бачити капличку і сквер, які будуть нагадувати про події на Майдані.

Боронячи державу від агресора на Сході України загинули п'ятеро молодих воїнів із Сосницького району Чернігівської області. Руслан Аміров, Володимир Хрол, Олександр Білокур, Анатолій Сокирко та Богдан Назаренко віддали своє життя заради майбутнього усіх українців.

Аби увіковічнити пам'ять Героїв АТО та Революції Гідності у Сосниці спорудили Меморіальний комплекс і капличку.

Їх відкриття та освячення провели на передодні Дня захисника України та Покрови Пресвятої Богородиці.

На будівлі Семенівської гімназії №2 урочисто відкрито пам'ятну меморіальну дошку на честь випускника цієї школи Ігоря Кістерного, який загинув в зоні АТО при виконанні військового завдання 14 липня 2017 року.

У жовтні поточного року організовано ряд заходів патріотичного спрямування. Так, у загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних, вищих навчальних закладах проведено уроки мужності «Завжди на варті Батьківщини», «Вони захищають рідний край», «Рідний край, де ми живемо, Україною озвемо!», «Біль душі і пам'ять серця», «Козацтво – слава України», «Козацька держава – наша гордість і слава», «Слава героям України!», виховні та кураторські години «Наші земляки – захисники Вітчизни», «Пам'ять серця, пам'ять сивини, пам'ять тих, хто не прийшов з війни», «Слава і гордість українського народу», «Збережемо пам'ять про подвиг», «Шляхами подвигу і слави», «Повертайся живим», «Патріотизм – нагальна потреба України», читацькі конференції «Військова служба – поклик долі», «Захист Вітчизни – обов'язок громадянина», «Славні сини України», «Життя людини – найвища цінність», «Відважні нащадки славних козаків», «Подвигу жити у наших серцях», вечори-реквієми «Вклонімося і мертвим, і живим», благодійні акції, літературно-концертні програми «Україна понад усе». Під час виховних заходів діти та учнівська молодь зустрілися з учасниками АТО, родинами загиблих героїв.

У Борзнянському районі Чернігівської області для дітей та учнівської молоді проведено спортивні змагання - «Козацький гарт», «Козаки - не простаки», «Котигорошко», «Козацькі розваги», «Козацьке коло», першість району серед школярів зі стрільби з пневматичної зброї на кубок загиблого у зоні АТО Куслія Олега Григоровича.

У Ставиській ЗОШ І-ІІІ ст. Козелецького району, Козелецькій ЗОШ І-ІІІ ст. №2 проведено години гідності «Слава героям!» за участю членів родин загиблих земляків. Учні волонтерського загону Стависької ЗОШ І-ІІІ ст.

надали допомогу по господарству матері загиблого учасника АТО Новодіда Олександра.

В обласному Палаці дітей та юнацтва проведено урочистий концерт «За честь. За славу. За народ!» для військовослужбовців Державного науково-випробувального Центру Збройних Сил України та їх сімей за участю дитячих художніх колективів закладу, в обласній станції юних натуралістів - засідання в клубі «Ерудит» «Під покровом Покрови - Україну збережемо!» для вихованців станції.

У бібліотеках навчальних закладів оформлено фотовиставки, виставки тематичної літератури та періодичної преси, присвячені Дню захисника України.

Так, на базі бібліотеки Чернігівського професійного ліцею залізничного транспорту організовано книжкову виставку «Народ мій є! В його гарячих жилах Козацька кров пульсує і гуде!», у бібліотеці Чернігівського вищого професійного училища, учні, які відвідують правовий гурток «Феміда» підготували та провели літературний вечір «Навіки слава Україні! Героям слава на віки».

У Чернігівському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського на курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників прочитані лекції «Білі плями в історії України ХХ століття», «Національно-патріотичне виховання і критичне мислення в контексті історії незалежної України», «Нові підходи в осмисленні історії української козацької державності», «Уродженці Чернігівщини – захисники України (пам'яті загиблих в АТО)».

Тематичні заходи проведено в музейних закладах області. Так, в Чернігівському обласному історичному музеї ім. В.В. Тарновського відбулося проведення екскурсій та інтерактиву «Як козаки воювали» до Дня Українського козацтва, в Чернігівському обласному художньому музеї ім. Г. Галагана була проведена патріотична дитяча лекція-гра «Образ воїна – захисника України», в Сосницькому літературно-меморіальному музеї О.П.Довженка проведена пізнавальна година «Трансові науки українського народу» до Дня захисника України та 525-річчя українського козацтва, в обласному історико-меморіальному музеї-заповіднику П. Куліша «Ганнина Пустинь» відбулося відкриття фото-літературної експозиції «Душу й тіло ми положимо, відстояти Україну зможемо» до Дня Українського козацтва, в обласному історико-археологічному музейному комплексі «Древній Любеч» відбулося відкриття пам'ятника «Малку Любечанину» до Дня захисника України.

Тематичні заходи проведено бібліотечною мережею області. Зокрема, вечори-спілкування з героями АТО «Ми сини свого народу» та інформаційна хвилинка «Світлі образи героїв» в обласній бібліотеці для юнацтва, виставка плакатів Українського інституту національної пам'яті «Воїни. Історія українського війська» у міській центральній бібліотеці міста Прилуки імені Любові Забашти.

В області також проведені спортивні змагання, які були присвячені Дню захисника України. Так, **14 - 15 жовтня 2017 року**, в урочищі «Ялівщина» міста Чернігова відбувся відкритий чемпіонат області з велокросу, **16 жовтня** п.р. у м. Корюківка Чернігівської області серед команд воїнів-учасників АТО, рятувальників Державної служби з надзвичайних ситуацій, поліції та міського «Ветерана» було розіграно «Кубок Героїв» із міні-футболу. У змаганні перемогу здобула команда «Ветеран», яку й нагороджено Кубком і грошовою винагородою. Всі команди-учасники отримали заохочувальні премії, а кращі гравці – символічні призи.

З метою відзначення Дня захисника України в районах і містах області проведено просвітницько-тематичні заходи, урочисті зустрічі з ветеранами війни, учасниками антитерористичної операції та членами сімей загиблих учасників АТО, відвідування керівниками органів виконавчої влади та місцевого самоврядування ветеранів-інвалідів за місцем їх проживання, будинках-інтернатах та стаціонарних відділеннях для постійного або тимчасового проживання територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг).

Напередодні свята здійснено додаткові заходи щодо благоустрою населених пунктів та їх святкового оформлення, проведено роботи з упорядкування пам'ятників, меморіальних дощок, пам'ятних знаків, місць поховань загиблих учасників бойових дій на території інших держав, учасників антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях, осіб, які зробили вагомий внесок у перемогу над нацизмом у роки Другої світової війни.

У навчальних закладах області організуються та проводяться інформаційно-просвітницькі тематичні заходи за участю учасників АТО, присвячені героїчним подвигам українських воїнів, боротьбі за територіальну цілісність і незалежність України. На виховних заходах та уроках мужності «Герої серед нас», «Заради миру вони віддали життя», «Україна понад усе», «Ратний подвиг солдатів», «Мирне небо над Україною» відбуваються цікаві зустрічі з учасниками АТО та волонтерами.

У Куликівському професійному аграрному ліцеї у рамках проекту «Слава Україні! Героям слава!» продовжено акцію «Відгукнись!» - звернення через соціальні мережі, сайт навчального закладу до випускників ліцею, які служили або служать у зоні АТО на Сході країни.

У Чернігів **19 жовтня п.р.** прибув волонтерський потяг єднання «Труханівська Січ». А це близько 50 активістів, волонтерів, школярів із різних областей України.

Зустріли гостей патріотичним флешмобом «Нам потрібне мирне небо». Це вже третій потяг єднання на Чернігівщині.

Протягом двох днів учасники потягу ознайомляться з роботою Чернігівської обласної організації «Товариство сприяння оборони України»; відвідають виставку «Блокпост пам'яті» та мистецьку виставку «Військово-польовий АРТ», переглянуть патріотичні фільми.

24 жовтня п.р. біля місцевої школи в селі Білошицька Слобода Корюківського району Чернігівської області пройшов мітинг, присвячений вшануванню пам'яті полеглого воїна та відкриттю на фасаді навчального закладу меморіальної дошки Михайлу Кобцю.

Відкривала пам'ятний знак мати героя Катерина Кобець.

Священик ієрей Сергій прочитав молитву та освятив меморіальну дошку.

Житло для військових Чернігівщини – за кошти іноземних інвесторів. Будівництво багатоквартирних будинків для військових та представників правоохоронних органів, у тому числі тих, хто має статус учасників АТО, - проекти, що фінансуватимуться за міжнародні кошти в рамках Меморандуму про проведення міжнародного конкурсу архітекторів, підписаного Міжнародною Спілкою офіцерів армії і поліції та Чернігівською обласною державною адміністрацією.

Також сторони підписали додаткову угоду до Меморандуму в частині добудови об'єктів незавершеного будівництва на Чернігівщині. Йдеться про багатоквартирні будинки в Корюківці, Варві та Прилуках.

Відповідно до статей 15-1, 116, 118, 121, 122, 186 Земельного кодексу України, Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 898-р «Питання забезпечення учасників антитерористичної операції та сімей загиблих учасників антитерористичної операції земельними ділянками», Положення про Головне управління Держгеокадастру у Чернігівській області, затвердженого наказом Держгеокадастру від 17.11.2016 № 308, Головне управління в першочерговому порядку здійснює розгляд звернень учасників АТО та сімей загиблих учасників АТО щодо відведення земельних ділянок.

В області у 2017 році продовжує реалізовуватись бюджетна програма щодо виплати грошової компенсації для **придбання житла** для сімей загиблих учасників антитерористичної операції, а також для осіб з інвалідністю I-II групи з числа учасників АТО та осіб, які втратили функціональні можливості нижніх кінцівок, та потребують поліпшення житлових умов.

Продовжується робота з обстеження житлово-побутових умов сімей загиблих та осіб з інвалідністю, з числа учасників АТО; надається консультативна та практична допомога в оформленні документів для постановки на черги для придбання житла або проведення ремонтних робіт відповідно до вимог чинного законодавства.

Інформація щодо забезпечення учасників антитерористичної операції та членів сімей загиблих учасників АТО **земельними ділянками** на території області розміщується на власному офіційному веб-сайті Головного управління Держгеокадастру у Чернігівській області (chernihivska.land.gov.ua).

Станом на **25.10.2017 року** в Головному управлінні Держгеокадастру:

- кількість поданих учасниками анти терористичної операції заяв на отримання земельних ділянок становить 7834 од.;

- прийнято 6302 накази про надання дозволу на розроблення документації із землеустрою щодо відведення земельних ділянок загальною площею 7769,37 га;

- прийнято 3803 накази про затвердження документації із землеустрою та передачу земельних ділянок у власність загальною площею 4725,7174 га.

Демобілізованим учасникам АТО, які звертаються до **центрів зайнятості** області, надається весь спектр соціальних послуг державної служби зайнятості – інформаційні та консультаційні, виплата матеріальної допомоги з безробіття, пошук роботи, участь в оплачуваних громадських та тимчасових роботах, профорієнтаційні послуги, для бажаючих розглядається можливість підвищення їхньої кваліфікації, професійної підготовки та перепідготовки, а також можливість започаткувати підприємницьку діяльність.

Протягом **січня - жовтня 2017** року в центрах зайнятості області перебував на обліку 1001 безробітний з числа демобілізованих військовослужбовців - учасників антитерористичної операції, 306 з них звернулися у звітному періоді. Чисельність працевлаштованих (у тому числі самостійно та шляхом укладання цивільно-правових угод) за звітний період складає 216 осіб (1 особа працевлаштована на новостворені робочі місця з наданням компенсації роботодавцю у розмірі єдиного внеску).

Проходили професійне навчання за направленням державної служби зайнятості 57 осіб та 51 безробітний цієї категорії був працевлаштований після його закінчення.

За звітний період 27 демобілізованих військовослужбовців з числа учасників антитерористичної операції отримали допомогу по безробіттю для організації підприємницької діяльності одноразово.

У жовтні 2017 року за послугами до служби зайнятості звернулось 39 демобілізованих військовослужбовців - учасників антитерористичної операції, працевлаштовано (у тому числі самостійно та шляхом укладання цивільно-правових угод) 25 осіб.

Впродовж **січня - жовтня 2017** року безробітним учасникам АТО надано 5,5 тис. різноманітних профорієнтаційних послуг, в т.ч. 585 індивідуальних профконсультацій отримали 435 учасників АТО, 97 з них – із застосуванням профдіагностичного тестування, 11 осіб пройшли профвідбір.

Учасниками семінарів з питань організації підприємницької діяльності, самозайнятості та ефективного ведення сільського господарства стали 108 безробітних осіб з числа демобілізованих учасників АТО.

Управлінням освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації здійснювалась відповідна робота.

На курсах підвищення кваліфікації Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д.Ушинського для заступників директорів з виховної роботи закладів загальної середньої освіти проведено

практичне заняття з елементами тренінгу «Психологічний супровід дітей учасників АТО».

Обласним центром практичної психології та соціальної роботи проведено навчальний семінар-тренінг для практичних психологів загальноосвітніх навчальних закладів м. Прилуки з проблеми «Емоційні порушення у дітей та їх корекція». В ході семінару-тренінгу учасники мали можливість ознайомитись з теорією та практикою впровадження ігротерапевтичних технік у роботі з учнями молодшого та старшого шкільного віку, принципами використання проєктивних корекційних методик у вирішенні проблем батьківсько-дитячих взаємин. Практичними психологами було опрацьовано техніку психологічної допомоги дітям у кризових ситуаціях, закріплено на практиці структуру індивідуального колекційного заняття щодо корекції емоційних порушень.

В Центрі медичної реабілітації для учасників антитерористичної операції, що діє на базі Чернігівського обласного госпіталю ветеранів війни (вул. Волковича, 25), надається лікування всім учасникам АТО, які звертаються за допомогою.

Фахівці Центру психологічної реабілітації і лікування для учасників антитерористичної операції на базі обласної психоневрологічної лікарні надають психологічну допомогу нашим бійцям.

У психоневрологічній лікарні діє «Єдине вікно» для звернень учасників АТО – при приймальному відділенні лікарні (вул. Івана Мазепи, 3) та в реєстратурі обласного психоневрологічного диспансеру (Гомельське шосе, 4-й кілометр). Захисники країни обслуговуються позачергово.

У лікарні працюють телефони довіри: 676-542 (з 08:00 до 16:00), 697-023 (з 16:00 до 08:00).

Бійці та члени їхніх родин також можуть звертатись за консультативною допомогою на телефонну «гарячу лінію» (0462) 679-674, яка функціонує в обласному госпіталі ветеранів війни.

Крім того, учасники АТО мають право на безкоштовне лікування в санаторно-курортних закладах.

Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Чернігівської ОДА

З метою широкого інформування учасників антитерористичної операції та членів загиблих учасників АТО щодо соціального захисту в області організовано **роз'яснювальну кампанію через засоби масової інформації** та офіційні веб-сайти органів виконавчої влади. Так, на офіційному веб-сайті Департаменту соціального захисту населення обласної державної адміністрації діє рубрика «Соціальний захист учасників АТО», де розміщено Програму соціальної підтримки учасників антитерористичної операції та членів їх сімей у Чернігівській області на 2017-2018 роки, Пам'ятку для ветеранів війни із числа учасників антитерористичної операції щодо їх соціального захисту та Дорожню карту для демобілізованих військовослужбовців і членів сімей загиблих (померлих) учасників

антитерористичної операції, в якій надано змістовну інформацію щодо соціально-правової допомоги тощо.

Вже близько двох років в Чернігові працює **центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги**. Представники центру надають юридичну допомогу найбільш незахищеним верствам населення, серед яких і учасники бойових дій.

Так, воїнам згідно нового законодавства, надається **правова допомога** з усіх питань на безоплатній основі. Допомога включає в себе весь юридичний спектр послуг, а саме консультації, складання заяв та позовів, представництво в судах всіх інстанцій та багато іншого.

Тож керівництво центру закликає всіх бійців не залишати свої правові проблеми в глухому куті, а звертатися безпосередньо до них. *За інформацією інтернет-видання «Чернігівщина».*

В області постійно діє **Центр допомоги родинам загиблих учасників АТО** – ГО «ЄДИНА РОДИНА ЧЕРНІГІВЩИНИ» (голова громадської організації – Шанський Микола Миколайович, тел.+38-093-926-14-95; +38-050-412-81-24). Організація займається проведенням обласних та районних заходів щодо вшанування загиблих учасників АТО, нагородження державними нагородами (посмертно) загиблих та вручення цих нагород членам родин загиблих; проведення обласного заходу «Єдина родина Чернігівщини», пільговий проїзд в громадському транспорті членів родин загиблих; будівництво в м. Чернігові меморіалу загиблим учасникам АТО тощо.

Співпраця органів виконавчої влади області з Центром допомоги учасникам АТО та іншими громадськими організаціями, волонтерами, що допомагають учасникам АТО та їх родинам, продовжується і знаходиться на постійному контролі в облдержадміністрації.

01.11.2017